

**В. В. Ровенська,
Ю. М. Сидорченко**

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

У результаті дослідження було проведено аналіз сучасного стану вітчизняної промисловості. Обґрунтовано підстави для переходу України на модель сталого розвитку та визначено зазначені умови. Також встановлено, що проблему забезпечення сталого розвитку необхідно вирішувати шляхом системного вирішення економічних, екологічних та соціальних проблем на всіх рівнях.

Систематизовано фактори та умови сталого розвитку, на основі яких забезпечується реалізація принципів сталого розвитку в умовах глобалізації. Запропоновано концептуальну модель управління сталим розвитком промислового підприємства, яка дозволить підприємству швидко реагувати на зміни зовнішнього і внутрішнього середовища, завоювати й утримувати конкурентні переваги, що забезпечить можливість сталого розвитку підприємства як у середньостроковій, так і в довгостроковій перспективі.

Ключові слова: *сталий розвиток, промислове підприємство, фактори та умови сталого розвитку, обсяг реалізованої продукції, управління сталим розвитком, внутрішній ринок, зовнішнє середовище.*

Постановка проблеми. Сучасна економічна ситуація характеризується непередбачуваністю та великою кількістю дестабілізуючих економіку чинників. У промислових підприємств, що функціонують у цих складних умовах, виникає багато проблем, пов'язаних не тільки з забезпеченням позитивних економічних результатів, але й з самою можливістю залишатися на ринку.

Важливу роль у досягненні сталого розвитку сучасних промислових підприємств відіграє інтенсивне і збалансоване використання їх потенціалу як основа, на якій будуються і реалізуються зовнішні і внутрішні відтворювальні процеси підприємств. У зв'язку з цим актуалізується необхідність формування багаторівневої системи управління розвитком підприємств, яка має ґрунтуватися на раціональному використанні і побудові взаємозв'язків між різними видами і рівнями напрямів діяльності, ієрархії управління, сферами функціональної відповідальності, ресурсами. Враховуючи, що керівники підприємств потребують серйозної методичної допомоги в прийнятті управлінських рішень, насамперед у виборі стратегічних напрямів діяльності, постає необхідність розробки методологічних засад побудови процесу управління сталим розвитком промислових підприємств. Це уможливить швидше прийняття ефективних рішень через вибір відповідних критеріїв, методів, технологій, моделей, механізмів реагування, взаємодії. Тому на сучасному етапі розвитку економіки актуальним є питання сталого розвитку промислових підприємств, так як чим вище стійкість підприємства, тим меншим є ризик виникнення незапланованих результатів роботи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика забезпечення сталого розвитку висвітлюється в чисельних працях таких зарубіжних та вітчизняних вчених як: С. Анпілов [1], З. Батирмурзаєва [2], О. Гавриш [3], Л. Корнійчук [4], Н. Кульбака, В. Оскольський та ін. Вагомий внесок у дослідження наукових основ сталого розвитку зробили такі науковці, як: Л. В. Привалова, О. В. Будько, В. О. Власенко. Зокрема, основний аспект у їхніх працях було приділено нормативно-правовій базі у сфері реалізації цілей і завдань сталого розвитку, екологічній економіці, моделям сталого розвитку України. У роботах багатьох авторів у міжнародній та вітчизняній науковій літературі, зокрема О. Амоши [5], В. Антонюк [5], А. Бурда, Б. Буркинського, Л. Гринів, В. Данілова-Даніліяна, Л. Мельника, В. Трегобчука, Ю. Туниці, В. Шевчука та інших, визначено чинники впровадження сталого розвитку промислових підприємств з тріади його складових: економічної, соціальної та екологічної. Разом із тим, потребує уваги питання аналізу концептуальних підходів до забезпечення сталого розвитку підприємства в сучасних умовах.

Метою статті є аналіз сучасного стану вітчизняної промисловості та пошук напрямків впровадження концептуальної моделі управління сталим розвитком промислових підприємств України.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сучасному етапі прийнятого Україною євроінтеграційного вектору розвитку, ратифікувавши стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» («Стра-

тегія – 2020») визначила основні напрямки для своїх перетворень, «пріоритети та індикатори належних оборонних, соціально-економічних, організаційних, політико-правових умов становлення та розвитку України». Закріпленні у положеннях «Стратегія – 2020» вектори розвитку економіки, безпеки та відповідальності обумовлюють необхідність дотримання міжнародних екологічних норм та положень «Стратегії сталого розвитку Європейського Союзу» [6, 7]. Реалізація Угоди про асоціацію з ЄС відкриває цілий спектр можливостей для розв'язання проблем промисловості України. Зокрема, у статті 378 глави 10 «Політика у сфері промисловості та підприємництва» Угоди йдеться про домовленість сторін розвивати та зміцнювати «співробітництво з питань політики у сфері промисловості та підприємництва... Поглиблене співробітництво має покращити адміністративну структуру та нормативно-правову базу для українських і європейських суб'єктів господарювання в Україні та Євросоюзі і повинно ґрунтуватися на політиці ЄС щодо розвитку малого і середнього підприємництва та промисловості». Інтеграція підходів до промислової політики дасть змогу розширити ринки збуту продукції, увійти в європейські ланцюжки створення вартості, створити нові робочі місця, повернути у промисловість кваліфіковану робочу силу, залучити кошти на розбудову промисловості з європейського ринку капіталів і цільових фондів (у тому числі Європейського фонду розвитку, Європейського фонду регіонального розвитку, Європейського інвестиційного фонду), долучитися до виконання науково-інноваційних проєктів (наприклад, за програмою «Горизонт 2020») [8].

Аналіз сучасного стану економіки показує, що ринкові умови висунули на перший план завдання сталого розвитку промислових підприємств. Існуючі на сьогоднішній день проблеми відновлення економіки потребують формування і реалізації програми технологічної модернізації промислового виробництва. Для суттєвого зростання України потрібні попит на товари та послуги, платоспроможні споживачі, наявність матеріальних і трудових ресурсів, що в загальному розумінні є ринком, який має також розвиватись. Обсяги внутрішнього ринку визначаються платоспроможністю резидентів (підприємств, населення та ін.). За останні роки платоспроможність вітчизняних виробників і населення знижується. Стабільно зростає кількість збиткових підприємств, скорочуються реальні доходи населення, зменшується кількість працюючих підприємств і чисельність населення України, у тому числі працюючого. З урахуванням інфляції, падіння курсу гривні, зростання комунальних платежів і тарифів реальні доходи населення за паритетом купівельної спроможності за 2014–2016 роки зменшилися у 2,3 рази, а у доларовому еквіваленті – удвічі.

Відносно зовнішніх ринків слід відзначити також негативні тенденції. За останні два роки експорт України скоротився майже на третину при тому, що у I півріччі 2016 року експорт у ЄС зріс на 7 % і становив 39,2 % у загальному обсязі. Експорт у країни СНД зменшився як у грошовому вимірі, так і у відсотках. Особливо впав експорт у Російську Федерацію. Якщо у 2010–2013 роках він досягав 1/3 загального обсягу українського експорту, то у 2016 році знизився до 9 % [9]. Наведені приклади свідчать про те, що як внутрішній ринок України, так і її становище на зовнішніх ринках ускладнюється. Однією з важливих причин того стали недооцінка ролі внутрішнього ринку як основи для розвитку економіки, пріоритет політичних підходів до проблем економіки, нерозуміння значення демонополізації внутрішнього ринку, на якому практично відсутня конкуренція. Аналогічні причини стримують і розвиток промисловості, нагальну необхідність модернізації промислового сектору економіки. Кардинально виправити ситуацію допоможуть чисельні рекомендації науковців, а головне – реалізація відповідних програм і стратегій сталого розвитку. Очевидно, що сталий розвиток реального сектора економіки не може бути забезпечений без розробки і реалізації комплексу економічних механізмів, які дозволили б впровадити нову фінансову та інвестиційну політику, грошову, кредитну та науково-технологічну політику, бюджетні зміни. В основі таких механізмів повинна бути стійкість підприємства, яка забезпечується за рахунок глибоких трансформаційних процесів, що піднімають господарські взаємовідносини на новий етап розвитку, що наділяють їх новим якісним змістом і роблять їх більш життєздатними та ефективними. При цьому змінюються цілі, пріоритети, рушійні мотиви, економічні відносини, форми їх прояву, поведінка господарюючих суб'єктів, їхнього зв'язку. Це означає, що підприємство вступає в новий стан, в нову стадію суспільного відтворення, яка характеризується зміцненням зв'язків, що відповідають збалансованому та ефективному розвитку економічної системи. Інакше кажучи, підприємство вступає в певний структурний і організаційний оптимум господарської системи, сутність якого – особлива форма здійснення відтворювального процесу, що відрізняється якісно новим рівнем пропорційності та збалансованості. В табл. 1 наведено основні макроекономічні показники України за 2010–I півріччя 2016 року.

Таблиця 1

Основні макроекономічні показники України за 2010–I півріччя 2016 року

Показник	2010	2011	2012	2013	2014	2015	I пів- річчя 2016
Національні рахунки, млрд. грн.							
Номінальний ВВП	1079,3	1300,0	1404,7	1465,2	1566,7	1979,5	531,8
Споживання	897,6	1094,0	1221,2	1329,6	1409,8	1715,6	437,2
Валове нагромадження	225,3	291,7	305,0	270,9	221,0	303,3	48,6
Індекс, % (річна зміна)							
Реальний ВВП	104,1	105,5	100,2	100	93,2	90,1	101,4
Споживання	106,4	111,1	107,4	105,2	93,8	84,2	102,3
Валове нагромадження основного капіталу	103,9	107,1	105,0	91,6	76,0	90,7	117,6
Експорт товарів та послуг	103,9	104,3	94,4	91,9	85,8	93,1	93,5
Імпорт товарів та послуг	111,3	117,7	103,8	96,5	77,9	78,0	99,9
Випуск окремих секторів економіки, % (річна зміна)							
Сільське господарство	98,6	120,2	96,1	113,6	102,8	95,2	99,7
Промислове виробництво	112,0	108,0	99,3	95,7	89,9	87,0	102,0
Інфляція, (індекс), %							
Індекс споживчих цін (середній за рік)	109,4	108,0	100,6	99,7	112,1	148,7	118,1
Грудень день до грудня попереднього року	109,1	104,6	99,8	100,5	124,9	143,3	104,9
Індекс цін виробників промислової продукції (середній за рік)	120,9	119,0	103,7	99,9	117,1	136,0	115,0
Грудень день до грудня попереднього року	118,7	114,2	100,3	101,8	131,8	125,4	113,9
Зовнішній сектор, млрд. дол. США							
Обсяг експорту товарів і послуг	62,1	80,9	80,9	74,8	64,1	46,8	9,7
Обсяг імпорту товарів і послуг	65,8	87,2	89,8	83,3	60,8	43,0	9,8
Прямі іноземні інвестиції	44,7	49,4	54,4	58,2	45,9	43,3	44,7
Валові міжнародні резерви НБУ (на кінець періоду)	34,6	31,8	24,5	20,4	7,5	13,3	13,9
Державні фінанси, млрд. грн.							
Доходи зведеного бюджету	314,5	398,6	445,5	442,8	456,1	652,0	339,5
Видатки зведеного бюджету	379,1	421,6	492,5	505,8	523,1	679,8	350,4
Сальдо зведеного бюджету	-64,6	-23,1	-46,9	-63,6	-72,0	-30,8	-11,3
Державний борг (прямий та гарантований)	432,3	473,2	515,5	584,8	1110,8	1572,2	1668,1
Соціальні показники							
Рівень безробіття (за методологією МОП), % до економічно активного населення віком 15-70 років	8,2	8,0	7,6	7,3	9,3	9,1	9,4
Номінальна середньомісячна заробітна плата одного працівника, грн.	2239	2633	3025	3234	3474	4195	4746

Удосконалено авторами на основі джерела [9]

Упродовж 2013–2015 років спостерігалось падіння реального ВВП, викликане системною та структурною кризою національної економіки. Найвищі темпи падіння реального ВВП у 2015 році фіксуються у будівництві (-12,4 %), добувній промисловості (-14,3 %), переробній промисловості (-13,7 %), оптовій та роздрібній торгівлі (-16,8 %).

Однією із головних проблем збереження сталості та розвитку промислових підприємств в сучасному нестабільному середовищі є проблема управління стійкістю. Некомпетентне керівництво підприємством є першопричиною його банкрутства та виходу з ринку. Тому, необхідно організувати управління підприємством таким чином, щоб гарантувати його стійкий розвиток, не дивлячись на негативний вплив ззовні, тобто управління стійкістю має включати наступні ознаки:

- швидке реагування на зміни зовнішнього середовища, що загрожують стійкому розвитку;
- певну організаційну структуру, засновану при принципах стійкого розвитку;
- володіння необхідними ресурсами для прийняття рішень в області стійкого розвитку;
- методи та прийоми управління в межах концепції сталого розвитку;
- відповідність системи управління міжнародним стандартам в області сталого розвитку;
- наявність інформаційної бази і сучасних засобів її обробки, достатніх для ведення політики сталого розвитку.

Роль промислових підприємств у формуванні ВВП та валової доданої вартості залишається вагомим. Аналіз структури промисловості (рис. 1) свідчить, що харчова, добувна галузі, металургія та машинобудування разом формують 59,62 % загального обсягу промислової продукції. Постачання електроенергії, газу та води становить 24,5 %.

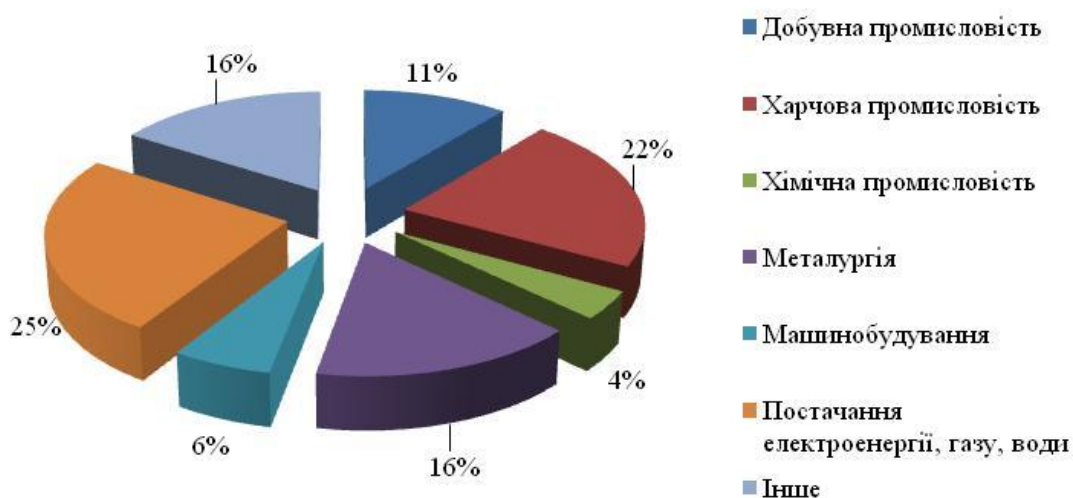

Рис. 1. Структура обсягу реалізованої промислової продукції у 2015 році

Удосконалено авторами на основі джерела [9]

На галузі, які виготовляють продукцію з низьким ступенем переробки (добувна, металургія та хімічна промисловість), припадає 30,7 % від загального обсягу реалізованої продукції. Темпи падіння промислового виробництва у 2015 році становили 13,0 % (рис. 2).

Різке підвищення індексу цін виробників у 2015 році до 36,0 % на тлі зниження внутрішнього платоспроможного попиту утворює ризики збуту на внутрішньому ринку, а отже, стагнація та подальше скорочення випуску промислової продукції. У I півріччі спостерігається позитивна динаміка промислового виробництва. Так, індекс виробництва промислової продукції за цей період становив 102,0 % порівняно з 95,6 % у відповідному періоді 2015 році.

Зростаюча залежність національної економіки від зовнішніх факторів, в тому числі негативних, обмеженість і висока вартість енергетичних ресурсів, необхідність більш раціонального використання сировинної бази і робочої сили мають слугувати стимулом для використання інновацій задля підвищення потенціалу віддачі від наявних в країні та імпортованих з-за її меж ресурсів, переходу вітчизняної економіки до стандартів економічно безпечного виробництва і споживання з метою забезпечення сталого економічного розвитку в цілому. Необхідність концепції сталого розвитку визначають екологічні та соціально-економічні передумови (рис. 3).

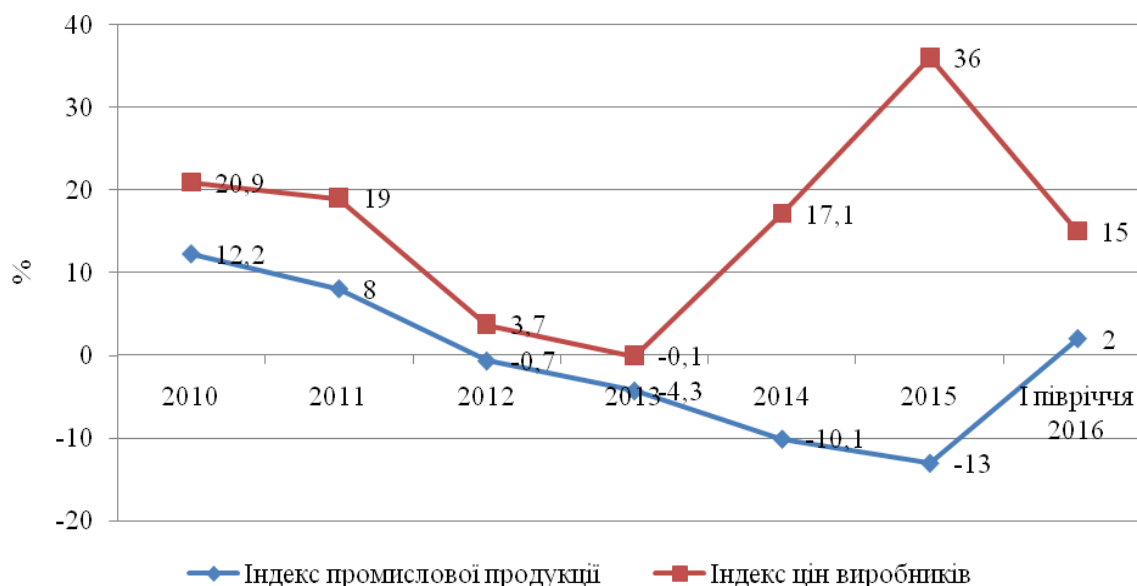

Рис. 2. Динаміка індексів промислової продукції та цін виробників в Україні у 2010–2015 роках, % до відповідного періоду попереднього року (без урахування тимчасово окупованої території АР Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції) [9]

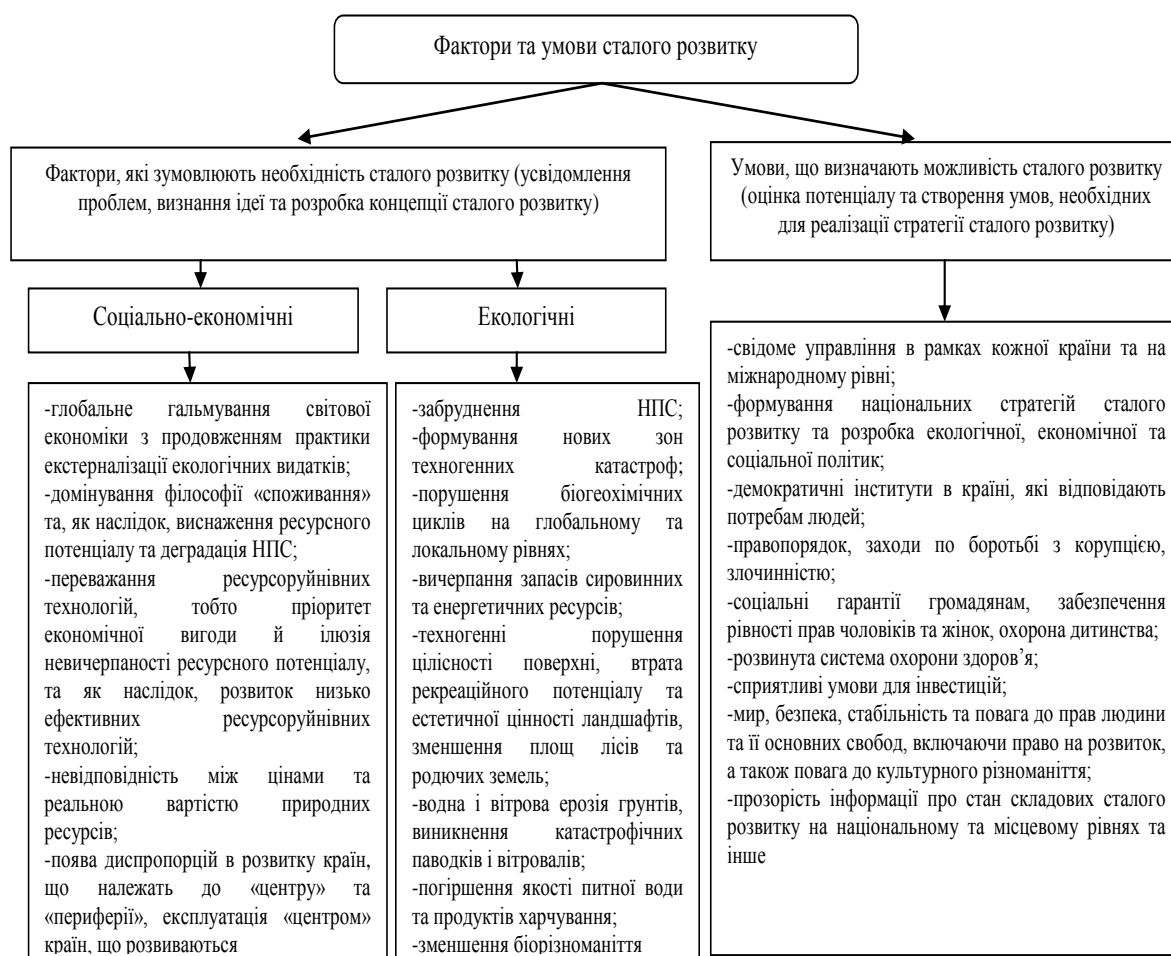

Рис. 3. Фактори та умови сталого розвитку
Удосконалено авторами на основі джерела [11]

Крім того, зазначені фактори в поєднанні з низьким рівнем доданої вартості зумовлюють для України не лише негативні економічні наслідки, а й викликають ресурсно-екологічні проблеми, які проявляються в забрудненні та деградації навколишнього середовища, земель, збільшенні кількості та поглибленні техногенних загроз. Вирішення цих та інших проблем потребує втручання держави, зокрема розробки державних рішень стосовно забезпечення ефективного сталого економічного розвитку країни на основі нових знань, високих технологій та інновацій. В той же час, необхідно відзначити, що для забезпечення сталого розвитку економіки, Україна повинна не копіювати зарубіжні моделі, а створити такі механізми реалізації нової державної інноваційно-інвестиційної політики, які дозволять подолати накопичені системні наслідки від проведення неоліберальних економічних реформ та реально перейти на інноваційний шлях економічного розвитку. Для цього потребуються такі заходи: зміна концептуальних засад, що визначають в теперішній час роль і практичні функції держави в ринковій економіці; структурна перебудова економіки і, в першу чергу, промисловості; подолання кризової економічної нерівності населення; відновлення довіри до держави і влади.

Основними принципами сталого розвитку промислових підприємств є наступні:

- цілеспрямованість: досягнення такого співвідношення між елементами, при якому у підприємства будуть зберігатися довгострокові стимули стійкого розвитку;

- цілісність, що досягається на основі єдності наступних функцій: здатність відтворення, доповнення недостатніх елементів і перетворення в якісно нову систему, збереження фінансової рівноваги. Принцип цілісності є чинником, що визначає результативність діяльності підприємства і його фінансову стійкість. Йдеться про збалансованість і пропорційності елементів його діяльності: операційної, інвестиційної та фінансової;

- динамічність: зміни в одному з параметрів діяльності підприємства, як правило, призводять до змін в інших. При цьому в кожний момент часу підприємство характеризується певним набором показників, які відображають ефективність його виробничо-фінансової діяльності. Вектор стійкого розвитку підприємства дає можливість в конкретний момент часу визначити стан підприємства;

- адаптивність: підприємство, як відкрита система, має бути адаптивним, тобто пристосовуватися до зміни в зовнішньому середовищі для того, щоб продовжити стійкий розвиток на довгострокову перспективу. Зовнішнє оточення є джерелом проблемних ситуацій у діяльності підприємства, які слід своєчасно виявляти для прийняття адекватних рішень. Основною умовою адаптивності є гнучкість стратегічного управління підприємством.

Варто зазначити, що здатність до адаптації визначається наявністю у підприємства певних ознак, до найважливіших із яких можна віднести:

- самоналаштування, тобто самостійна зміна параметрів функціонування підприємства (збільшення, зменшення чи зміна номенклатури продукції, що виробляється у відповідності зі зміною попиту);

- самоорганізація, тобто самостійне перетворення параметрів функціонування підприємства при збереженні наявних їй якісних характеристик;

- самонавчання, тобто самостійний пошук умов, при яких підприємство відповідає критеріям якості свого функціонування.

Головною проблемою у сфері забезпечення сталого розвитку підприємства є необхідність підтримання відповідної структури управління в незмінному вигляді, оскільки з часом деякі елементи системи управління припиняють виконувати поставлені перед ними задачі, і поступово структура управління руйнується, наслідком чого є дестабілізація в нормальному функціонуванні підприємства. Зважаючи на динамічність і можливості саморозвитку системи управління, необхідно організувати її структури таким чином, щоб вона завжди виконувала покладені на неї функції у відповідності з цілями й задачами стійкого розвитку. Найчастіше розвиток системи управління не встигає за змінами, обумовленими зовнішнім середовищем, що призводить до дисбалансу всередині підприємства, відставанню його від конкурентів та до інших негативних наслідків. Тому система управління сталим розвитком повинна відповідати вимогам часу та володіти здатністю зберігати рівновагу між структурою системи та змінами зовнішнього середовища. На рис. 4 представлена концептуальна модель управління сталим розвитком промислового підприємства.

Таким чином, процес забезпечення сталого розвитку промислових підприємств являє собою набір взаємопов'язаних дій, спрямованих на досягнення максимального соціально-економічного ефекту і можливості переходу в якісно новий стан шляхом формування та регулювання відносин з внутрішнім і зовнішнім середовищем. Забезпечення умов для переходу промисловості України на модель

сталого розвитку дозволить підвищити її конкурентоспроможність, зміцнити позиції на глобальних ринках, що створить базис для підвищення економічної міцності держави, вирішення екологічних та соціальних проблем. Нажаль, на сьогоднішній день роль національної промисловості в процесах глобалізації є поки що мінімальною: практично немає вітчизняних транснаціональних компаній, які б працювали на глобальних ринках, в Україні надто мала частина дочірніх підприємств світових виробників, низький рівень міжнародних коопераційних зв'язків [12]. Проте науково-технічний, виробничий та ресурсний потенціал промисловості України дає змогу реалізувати спектр переваг у сфері міжнародного економічного співробітництва, зокрема через участь вітчизняних підприємств у здійсненні великомасштабних міжнародних проєктів, розвиток трансферу високих технологій та продажу ліцензій, створення спільних підприємств з виробництва продукції, що належить до п'ятого і шостого технологічних укладів, та транснаціональних корпорацій, а також участь українських фахівців у роботі міжнародних організацій з питань розвитку промисловості.

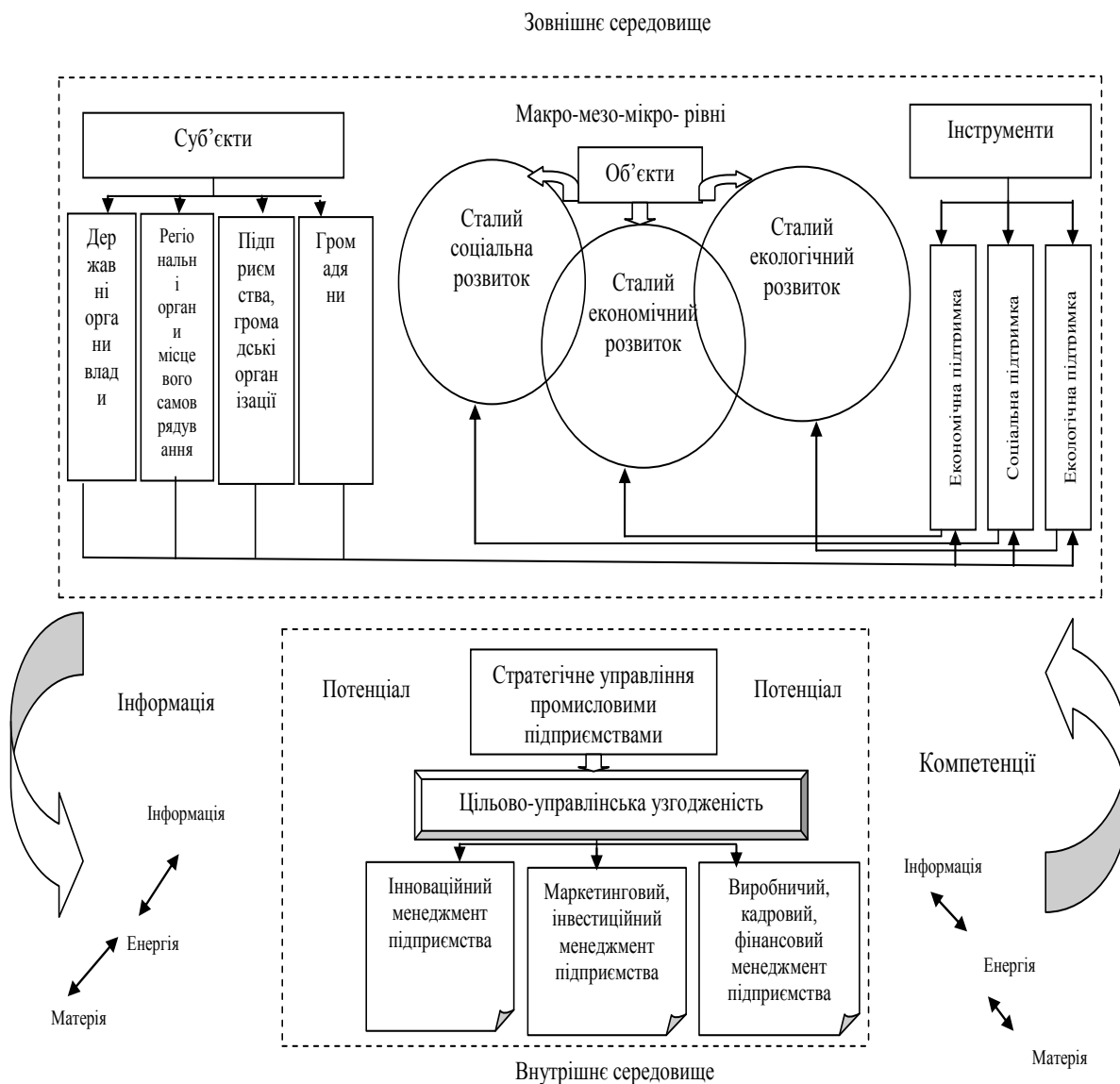

Рис. 4. Концептуальна модель управління сталим розвитком промислового підприємства

Авторська розробка

Висновки. Як висновок, слід зазначити, що органічне поєднання управлінських процесів та їхньої цільово-управлінської узгодженості дозволяють формувати передумови їх взаємного розвитку. Реалізація потенціалу сталого розвитку промислового підприємства можлива через задіявання основних функцій управління відповідного їхнього впливу на процеси діяльності через взаємну узгодженість інформації та компетентнісних характеристик управлінців. Тому, управління сталим розвитком

промислового підприємства як відкритої системи можливо з урахуванням прямих впливів зовнішнього середовища, таких як економічне, соціальне, екологічне та зворотного зв'язку на опрацьованих цільово-управлінських технологіях, що базуються на різного рівня компетенціях.

Таким чином, розвиток підприємства відбувається всередині системи на збалансуванні матеріально-енерго-інформаційного обміну, а сталість є базовою складовою, на якій вибудовуються процеси управління розвитком. У сучасних умовах наявний процес трансформації між економічною та стратегічною сталістю за рахунок інтеграційних зв'язків між ресурсами, які задіяні в реалізації розвитку підприємства. Це доводить про необхідність управління даними зв'язками, саме з позиції взаємодії у внутрішньому середовищі. Для впровадження на підприємствах концептуальної моделі

управління сталим розвитком необхідно: налагодити моніторинг зовнішнього і внутрішнього середовища, а також постійно здійснювати діагностику ефективності діяльності підприємства; проведення аналізу та систематизація дестабілізаторів розвитку підприємства, в якості яких виступають протиріччя, з метою прийняття ефективних управлінських рішень; налагодити ефективний процес управління опором змінам; впровадження сучасних інформаційних технологій, що підтримують процес забезпечення сталого розвитку підприємства; вибір та постійне корегування методів аналізу чинників сталого розвитку підприємства.

Створення концептуальної моделі управління сталим розвитком дозволить підприємству швидко реагувати на зміни зовнішнього і внутрішнього середовища; знайти кращий час, місце, швидкість і послідовність здійснення змін; завоювати й утримувати конкурентні переваги, що забезпечить можливість сталого розвитку підприємства як в середньостроковій, так і в довгостроковій перспективі.

Список використаної літератури

1. Анпилов С. М. Научно-методические проблемы функционирования и устойчивого развития предприятий в современных условиях. *Экономические науки*. 2012. № 5. С. 73–76.
2. Батырмурзаева З. М. Адаптивный подход к обеспечению устойчивого развития предприятия. *Управление экономическими системами*. 2013. № 5. URL: <http://www.uecs.ru/otraslevayaekonomika/item/2172-2013-05-30-12-44-36>.
3. Гавриш О. А., Бичко О. О. Інституціональні аспекти забезпечення стійкого розвитку підприємств. *Ефективна економіка*. 2012. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1060>.
4. Корнійчук Л. Теоретичні основи реалізації концепції сталого розвитку. *Економіка України*. 2010. № 2. С. 72–83.
5. Сталий розвиток промислового регіону: соціальні аспекти: С77 моногр. / О. Ф. Новікова, О. І. Амоша, В. П. Антонюк та ін.; НАН України, Ін-т економіки промисловості. Донецьк, 2012. 534 с.
6. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року: Закон України від 21.12.2010 р. №2818-VI. База даних «Законодавство України». *Веб-сайт Верховної Ради України*. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2818-17>.
7. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством від 27.06.2014 р. / ратифіковано із заявою Законом № 1678-VII від 16.09.2014 Щодо тимчасового застосування з 1 січня 2016 року Угоди: лист № 72/14-612/1-2980 від 30.11.2015. *Веб-сайт Верховної Ради України*. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_011.
8. Шовкун Інна. Асоціація з ЄС диктує необхідність відродити промисловість. *Дзеркало тижня*. 2015. 9 жовт. № 38. URL: <http://gazeta.dt.ua/promyshliennost/asociacyazyes-diktuye-neobhidnist-vidroditi-promislovist-.html>.
9. *Офіційний сайт Державної служби статистики України*. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
10. Сталий розвиток регіонів з позицій економічної безпеки: доповіді наукових співробітників ІЕП НАН України до міжнародної конференції у Познані (Польща 8 вересня 2016 р.). Розвиток Великопольського регіону на підставі економіки з низькою емісією вуглероду / О. І. Амоша, Ю. М. Харазішвілі, В. І. Ляшенко, О. Квилинский. URL: http://iep.com.ua/publ/informacijni_resursi/naukovi_dopovidi/stalij_rozvitok_regioniv_z_pozicij_ekonomichnoji_bezpeki/2-1-0-34.
11. Йоханнесбургський самміт 2002 г. Резолюція 2. План виконання рішень всемирної зустрічі на вищому рівні по устойчивому розвитку. URL: http://www.un.org/russian/conferen/wssd/docs/plan_wssg.pdf
12. Концепція Загальнодержавної цільової програми розвитку промисловості України на період до 2017 року. URL: <http://industry.kmu.gov.ua>

References

1. Anpilov, S. M. (2012) Scientific-methodical problems of functioning and sustainable development of enterprises in modern conditions. *Economic sciences*, No. 5, pp. 73–76.

2. Batyrmurzayeva, Z. M. (2013) Adaptive Approach to Sustainable Development enterprises. *Management of economics systems*, № 5. Mode of access to the journal: <http://www.uecs.ru/otraslevayaekonomika/item/2172-2013-05-30-12-44-36>
3. Gavrish, O. A., Bychko, A. O. (2012) Institutional aspects of ensuring the sustainable development of enterprises. *Effective economy*, No. 4. Mode of access to the journal: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1060>.
4. Korniychuk, L. (2010) Theoretical Basis for Realization of the Concept of Sustainable Development. *Economy of Ukraine*, No. 2, pp. 72–83.
5. Sustainable development of the industrial region: social aspects: C77 monogr. (2012) / O. F. Novikova, O. I. Amosha, V. P. Antonyuk et al. / National Academy of Sciences of Ukraine, Institute of Industrial Economics. Donetsk, 534 p.
6. About the Basic Principles (Strategies) of the State Environmental Policy of Ukraine for the Period until 2020: Law of Ukraine dated December 21, 2010 No. 2818-VI / Database «Ukrainian Legislation». Web site of the Verkhovna Rada of Ukraine. Mode of access: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2818-17>.
7. Association Agreement between Ukraine on the one hand and the European Union, European Union of 27.06.2014 / ratified with a statement by the Law No. 1678-VII of 16.09.2014 On the Temporary Application from January 1, 2016 of the Agreement. Letter No. 72 / 14-612 / 1-2980 dated November 30, 2015. *Web site of the Verkhovna Rada of Ukraine*. Mode of access: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_011.
8. Shovkun, Inna (2015) Association with the EU dictates the need to revive industry. *Dzerkalo tyzhnya*, Oct. 9, No. 38. Mode of access: <http://gazeta.dt.ua/promyshliennost/asociacyazes-diktuye-neobhidnist-vidroditipromislovist-.html>.
9. *Official site of the State Statistics Service of Ukraine*. Access mode: <http://www.ukrstat.gov.ua>
10. Sustainable development of regions from the standpoint of economic security: a report by the scientific staff of the IEP of the National Academy of Sciences of Ukraine to the international conference in Poznan (Poland, September 8, 2016). Development of the Wielkopolska region on the basis of a low carbon economy / O. I. Amosha, Yu. M. Kharazishvili, V. I. Lyashenko, O. Kvilinsky. Mode of access: http://iep.com.ua/publ/informijni_resursi_naukovi_dopovidi_stalij_rozvitok_regi_oniv_z_pozicij_ekonomichnoji_bezpeki/2-1-0-34.
11. Johannesburg Summit 2002 Resolution 2. Plan of Implementation of the World Summit on Sustainable Development. Access mode: http://www.un.org/russian/conferen/wssd/docs/plan_wssg.pdf
12. The Concept of the National Target Program for the Development of Industry of Ukraine for the Period until 2017. Access mode: <http://industry.kmu.gov.ua>

**V. V. Rovenska,
Yu. M. Sidorchenko**

CONCEPTUAL APPROACHES TO THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF INDUSTRIAL ENTERPRISES IN UKRAINE IN MODERN CONDITIONS

As a result of the research, an analysis has been made of the current state of domestic industry. The grounds for the transition of Ukraine to the model of sustainable development are substantiated and the specified conditions are determined. It is also found that the problem of ensuring sustainable development must be solved through the systematic overcoming of economic, environmental and social problems at all levels.

The factors and conditions of sustainable development, on the basis of which the principles of sustainable development are implemented in the context of globalization, are systematized. The conceptual model of managing the sustainable development of an industrial enterprise, which will allow the enterprise to react quickly to changes in the external and internal environment, to win and retain competitive advantages, that will ensure the possibility of sustainable development of the enterprise both in the medium and long term, is proposed.

Keywords: *sustainable development, industrial enterprise, factors and conditions of sustainable development, volume of products sold, management by sustainable development, domestic market, external environment.*